

Київський університет імені Бориса Грінченка

(повне найменування вищого навчального закладу)

Кафедра управління**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ****ЛІДЕРСЬКА ПАРАДИГМА В УПРАВЛІННІ ТА ОСВІТІ**

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Каталог вибіркових дисциплін

(шифр і назва напрямку підготовки)

інститут, факультет, відділення

Факультет інформаційних технологій та управління

(назва інституту, факультету, відділення)

2016 – 2017 навчальний рік

Робоча програма навчальної дисципліни за вибором Лідерська парадигма в управлінні та освіті

Розробник:

Линьов Костянтин Олександрович, доцент кафедри управління Факультету інформаційних технологій та управління Київського університету імені Бориса Грінченка, кандидат наук державного управління, доцент.

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри управління
Протокол від « 31 » серпня 2016 року № 1.

Завідувач кафедри

(підпис)

Поспєлова Т.В.
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 2	Дисципліна за вибором	Нормативна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки
Модулів – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «магістр»	Рік підготовки 6-й
Змістових модулів – 2		Семестр 11-й
Загальна кількість годин – 60		Лекції 4 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4		Семінарські 12 год.
		Модульний контроль 4 год.
		Самостійна робота 40 год.
		Вид контролю Залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Під час вивчення дисципліни магістранти ознайомляться з теоріями лідерства, напрямками запровадження лідерської парадигми розвитку у навчальному закладі. Зрозуміють, чому саме зараз лідерство є настільки затребуваним і популярним у суспільстві, але в той же час до кінця невизначеним. Дисципліна вміщує запитання та проблеми, на які більшість студентів хотіли б отримати відповідь чи пораду, допоможе подолати труднощі, з якими магістранти постійно стикаються. Під час вивчення курсу магістрант навчиться краще розуміти оточуючий світ, розвивати лідерські якості у себе та допомагати це робити оточуючим його друзям. Лідерство передбачає трансформацію, перетворення людей та організацій, а не просто мотивування співробітників працювати в обмін на заробітну плату. Концепція лідерства зачіпає моральний аспект нашого життя та демонструє, як окрема людина, взаємодіючи з групою інших людей, може сприяти перетворенням в організації, які в свою чергу можуть принести зміни у суспільстві.

Мета – формування загальних компетентностей магістрантів щодо запровадження лідерської парадигми управління в особистому та професійному житті, в діяльності навчального закладу.

Завдання:

- визначити шляхи еволюції підходів до розуміння сутності лідерства;
- дослідити основні ознаки лідерства та характеристики лідера;
- сформувати навички створення Концепції розвитку закладу освіти;
- узагальнити роль лідера у створенні організаційної культури закладу освіти.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати:

- теорії лідерства, в тому числі в освіті;
- характеристики основних типів лідерства; відмінності між стилями лідерства;

вміти:

- аналізувати теоретичні положення лідерства та синтезувати їх із власним досвідом і практикою діяльності;
- планувати, організовувати, мотивувати, координувати та контролювати діяльність студентської групи, органу студентського самоврядування на засадах лідерства;
- вдосконалювати власний стиль мислення, розвиваючи потенціал лідера;

розуміти:

- сутність фундаментальних трансформацій у суспільстві;
- механізми створення лідером кола ефективно діючих послідовників;
- шляхи налагодження найбільш взаємовигідного партнерства.

3. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Лідерство у просторі й часі: основні поняття і визначення

Тема 1.1. Лідерство крізь призму еволюції підходів до осмислення феномену

Феномен лідерства: минуле та сучасне. Лідерство й менеджмент: спільне та відмінне. Теорії лідерства. Лідерство: влада, вплив, авторитет. Роль місії та візії у розвитку закладів освіти. Лідери та послідовники. Лідерство по вертикалі та горизонталі, лідерство у мережі. Командоутворення. Цінності. Довіра. Організаційні бар'єри та лідерство.

Тема 1.2. Лідер: основні ознаки та характеристики

Особистісно орієнтоване лідерство. Лідерство як позиція в організації, посада, роль. Лідерство як набір індивідуальних якостей. Лідерство як навички. Лідерство як поведінка, стиль. Процесно орієнтоване лідерство: лідерство як процес, управління. Емоційний інтелект.

Змістовий модуль 2. Лідер та лідерство у закладі освіти

Тема 2.1. Концепція розвитку закладу освіти на засадах лідерства

Лідерство як інструмент трансформації та змін у закладі освіти. Філософські засади розвитку закладу освіти. Місія та візія закладу освіти. Мета, завдання розвитку закладу освіти. Пріоритетні напрями діяльності закладу освіти. Очікувані результати від впровадження та реалізації Концепції. Шляхи реалізації Концепції.

Тема 2.2. Роль лідера у створенні образу майбутнього та формуванні корпоративної культури закладу освіти

Творення образу майбутнього у закладі освіти, формування нової реальності. Формування світогляду лідерського типу серед колективу, визначення потенціалу та налаштування на постійний саморозвиток і самовдосконалення у закладі освіти. Корпоративна культура закладу освіти. Володіння комунікативною майстерністю та налагодження взаємозв'язків із представниками будь-яких вікових, професійних і статусних груп. Вміння гармонізувати потреби індивідів, потреби колективу та потреби закладу освіти для досягнення ефективності та успіху справи. Лідерство і самоврядування. Діяльність саморегульованих команд у закладі освіти.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	Усього	у тому числі				
		л.	с.	м.к.		с.р.
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. Лідерство у просторі й часі: основні поняття і визначення						
Тема 1.1. Лідерство крізь призму еволюції підходів до осмислення феномену		1	2			
Тема 1.2. Лідер: основні ознаки та характеристики		1	2			
Разом за змістовим модулем 1	30	2	4	2		20
Змістовий модуль 2. Лідер та лідерство у закладі освіти						
Тема 2.1. Концепція розвитку закладу освіти на засадах лідерства		1	4			
Тема 2.2. Роль лідера у створенні образу майбутнього та формуванні корпоративної культури закладу освіти		1	4			
Разом за змістовим модулем 2	30	2	8	2		20
Усього годин	60	4	12	4		40

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Змістовий модуль 1. Лідерство у просторі й часі: основні поняття і визначення		
1	Вибір управлінського рішення: завдання для лідера	2
2	Акроніми лідерства у сучасній притчі	2
Змістовий модуль 2. Лідер та лідерство у закладі освіти		
3	Командні та функціональні ролі у колективі	4
4.1	Проблеми освіти і лідерство: погляд К. Робінсона	4
4.2	Лідерство у закладі освіти: погляд С. Кові	4
	Разом	12

6. Теми лабораторних занять – не передбачено навчальним планом

7. Теми практичних занять – не передбачено навчальним планом

8. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	Бали
1	Діагностика лідерства у закладі середньої освіти	20	20
2	Парадокси лідерства Р. Фарсона	16	20
	Разом	40	40

Зміст самостійної роботи з дисципліни «Лідерська парадигма управління в освіті» спрямований на поглиблення теоретичних знань та формування наукового світогляду, розвиток методологічної культури відповідно до змісту навчальної дисципліни, самостійного мислення, професійно-значущих і творчих якостей, здатності до інноваційної діяльності, вмінь щодо здобуття, обробки та аналізу наукової інформації та методичних джерел, навчання упродовж життя. Все це має сприяти професійному становленню й професійному розвитку та саморозвитку студентів, підготовці їх до інноваційної професійної діяльності.

Від студентів вимагається:

1. Опрацювання наукових джерел з теми за формою, яка обирається самостійно (конспект, тези, план, таблиця, схема, висновки тощо), з визначенням особистого ставлення до змісту роботи (за бажанням).

2. Доповнення списку рекомендованих джерел до теми науковими працями, які студент підібрав самостійно і які відображають напрями його магістерської праці або наукових уподобань.

3. Порівняння викладу (або змісту) матеріалу з певного питання в різних джерелах.

4. Формувати й висловлювати своє міркування щодо питань проблемного характеру відповідно до кожної теми, що сприяє усвідомленню актуальних проблем управлінської діяльності й пошуку засобів їх вирішення, загостренню уваги на суперечностях, які виникають відповідно до конкретних умов та життєвих ситуацій.

5. Виконання завдань на розвиток рефлексивних умінь, аналіз і самооцінку власної професійної діяльності, професійно-значущих рис своєї особистості.

Зміст самостійної роботи студентів до змістового модуля має наступну структуру:

1. Опрацювання першоджерел.
2. Розкриття змісту основних понять тем змістового модуля.
3. Переведення основної інформації тем в мову таблиць, схем, графіків.
4. Оформлення реферату.

Завдання самостійної роботи виконується у формі реферату або презентації у програмі PowerPoint чи SMART Notebook і має сприяти розвитку пізнавальних навичок студентів, умінь самостійно конструювати свої знання, орієнтуватися в інформаційному просторі, критичного мислення.

Оцінка за самостійну роботу виставляється на заключному занятті з модуля на основі попереднього ознайомлення викладача з його змістом. Можливий захист завдання у формі усного звіту студента про виконану роботу (до 5 хвилин).

9. Індивідуальні завдання – не передбачено навчальним планом

10. Навчально-методична карта дисципліни

Разом: 60 год., із них: лекції – 4 год., семінарські заняття – 12 год., модульний контроль – 4 год., самостійна робота – 36 год., консультації – 4 год.

Модулі (назви, бали)	Змістовий модуль 1. Лідерство у просторі й часі: основні поняття і визначення				Змістовий модуль 2. Лідер та лідерство у закладі освіти			
Теми	1	2	3	4	5	6	7	8
Лекції (теми, бали)	Лідерство крізь призму еволюції підходів до осмислення феномену (2 бали)	Лідер: основні ознаки та характеристики (2 бали)			Концепція розвитку закладу освіти на засадах лідерства (2 бали)	Роль лідера у створенні образу майбутнього закладу освіти (2 бали)		
Семінарські заняття (теми, бали)			Вибір управлінських рішень: завдання для лідера (10 балів)	Акроніми лідерства сучасній притчі (10 балів)			Командні та функціональні ролі в колективі (16 балів)	Лідерство у закладі освіти: погляд С. Ко (16 балів)
Самостійна робота	Діагностика лідерства у закладі середньої освіти (20 балів)				Парадокси лідерства Р. Фарсона (20 балів)			
Поточний контроль (вид, бали)				МК (44 бали)				МК (56 балів)
Підсумковий контроль (вид, бали)	Залік							

11. Методи навчання

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

1. За джерелом інформації:

- Словесні: лекція (традиційна, проблемна, лекція-прес-конференція) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), семінарські заняття, пояснення, розповідь, бесіда.
- Наочні: спостереження, ілюстрація, демонстрація.
- Практичні: тренінг.

2. За логікою передачі і сприймання навчальних матеріалів: індуктивні, дедуктивні, аналітичні, синтетичні.

3. За ступенем самостійності мислення: репродуктивні, пошукові, дослідницькі.

4. За ступенем керування навчальною діяльністю: під керівництвом викладача; самостійна робота студентів.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

12. Методи контролю

Навчальні досягнення студентів з дисципліни оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок, розширення кількості підсумкових балів до 100.

Оцінка за кожний змістовий модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, за виконання завдань самостійної роботи. Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу змістового модуля.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- *Методи усного контролю:* індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- *Методи письмового контролю:* реферат.
- *Комп'ютерного контролю:* тестові програми.
- *Методи самоконтролю:* уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на семінарських заняттях, під час виконання самостійної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- систематичність відвідування занять;
- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності;
- виконання тестових завдань.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти дисципліни (п. 10), де зазначено види контролю і кількість балів за видами.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота										Сума
Змістовий модуль 1					Змістовий модуль 2					
Л1	Л2	С1	С2	Сам1	Л3	Л4	С3	С4	Сам2	
2	2	10	10	20	2	2	16	16	20	100

Шкала оцінювання

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90-100 балів	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	82-89 балів	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих)

		помилки
C	75-81 балів	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74 балів	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68 балів	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
Fx	35-59 балів	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34 балів	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни

13. Методичне забезпечення

Викладання дисципліни забезпечується:

- робочою навчальною програмою;
- презентаціями;
- електронною бібліотекою;
- роздатковими завданнями для практичних занять, тренінгових вправ та самостійної роботи.

Запитання для самоконтролю:

1. Дефініції лідерства.
2. Теорії лідерства.
3. Лідерство як нова парадигма управління.
4. Чому й навіщо сьогодні потрібно лідерство?
5. Менеджмент і лідерство.
6. Стили лідерства.
7. Проактивність лідера.
8. Цінності та установки лідера.
9. Вміння лідера цінувати час.
10. Вербальні та невербальні навички комунікації у лідера.
11. Успішність лідера у виступах та презентаціях.
12. Профілактика стресів.
13. Емоційний інтелект.
14. Харизматичне лідерство.
15. Образ майбутнього, місія та стратегія організації.
16. Культура організації.
17. Значення культурних артефактів.
18. Роль лідера у формуванні корпоративної культури організації.
19. Лідер, як рушій командних дій.
20. Перетворення команд.
21. Лідерство-служіння: теорія та практика.
22. Самоуправління, самоорганізація, самоврядування та самопоміч.
23. Сутність студентського самоврядування.
24. Структура органів студентського самоврядування.
25. Співпраця та взаємодія органів студентського самоврядування з іншими організаціями.

14. Рекомендована література

Базова:

1. Бойетт Дж., Бойетт Дж. Путеводитель по царству мудрости: лучшие идеи мастеров управления. – 3-е изд., испр. и доп. / [Пер. с англ. А.А. Калинина]. – М.: ЗАО «Олимп-Бизнес», 2009. – 416 с.
2. Драйден Г., Вос Дж. Революція в навчанні / Перекл. з англ. М.Олійник. – Львів: Літопис, 2005. – 542 с.
3. Линьов К.О., Линьова І.О. Розробка та реалізація Концепції розвитку закладу середньої освіти на засадах лідерства: навчальний посібник / Костянтин Линьов, Ірина Линьова. – Київ: ПРИОРИТЕТИ, 2016. – 37 с.
4. Максвелл Дж. Розвину лідера у собі / Пер. з англ. Н.Гербіш. – К.: Брайт Стар Паблішинг, 2013. – 184 с.
5. Нестуля О.О. Основи лідерства. Тренінг лідерських якостей та практичних навичок менеджера. Уроки видатних підприємців: навч. посіб. / О.О.Нестуля, С.І.Нестуля, В.В.Карманенко. – К.: Знання, 2013. – 358 с.
6. Оуэн Х., Ходжсон В., Газзард Н. Призвание – лидер: Полное руководство по эффективному лидерству / Пер. с англ. – Днепропетровск: Баланс Бизнес Букс, 2005. – 384 с.

Допоміжна:

1. Блэклок Дж. Технологии командной игры: руководство для лидера / Дж. Блэклок, Э.Джекс. – М.: Изд. дом Гребенникова, 2008. – 232 с.
2. Гузик Н.В. Десять ключових компетентностей, які обслуговують особистість та її природничий талант: реалізація в умовах шкільного навчання: Науково-методичний посібник. – К., 2006. – 148 с.
3. Дафт Р. Уроки лидерства / Ричард Ф. Дафт. – 3-е англ. изд. – М.: Эксмо, 2006. – 480 с.
4. Друкер П. Управление в обществе будущего. – М.: «Вильямс», 2007. – 320 с.
5. Закон України «Про вищу освіту» // <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>
6. Калашнікова С.А. Освітня парадигма професіоналізації управління на засадах лідерства: монографія / С.А.Калашнікова. – К.: Київськ. ун-т імені Бориса Грінченка, 2010. – 380 с.
7. Кови С. 7 навыков высокоэффективных людей: мощные инструменты развития личности / Стивен Р. Кови. – 5-е изд. – М.: Альпина Паблишер, 2010. – 374 с.
8. Кови С. Лидер во мне: Как школы и родители по всему миру помогают детям стать великими / Стивен Кови; [пер. с англ. М.Мацковской]. – 2-е изд. – М.: Манн, Иванов и Фербер; Эксмо, 2013. – 304 с.
9. Линьов К. Концепція розвитку закладу середньої освіти на засадах лідерства // Педагогічний процес: теорія і практика (серія: Педагогіка). – 2016. - № 2 (53). – С. 26-31.
10. Линьов К. Особистісно орієнтоване лідерство в управлінні закладом освіти / Костянтин Линьов // Електронне наукове видання «Освітологічний дискурс». – К.: КУБГ, 2016. – Випуск 2 (14). – Режим доступу: <http://od.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/378>. – С. 153-164.
11. Линьов К.О. Лідерство у контексті еволюції підходів до осмислення феномену в освіті / Костянтин Линьов // ScienceRise: Pedagogical Education. – Volume 8 (4). – August 2016. – С. 29-34. – DOI: <http://dx.doi.org/10.15587/2016.76221>. – Режим доступу: http://journals.urau.ua/sr_edu/article/view/76221
12. Пинтосевич И. Влияй! 7 заповедей лидера / Ицхак Пинтосевич. – М.: Эксмо, 2013. – 288 с.
13. Пинтосевич И. Действуй! 10 заповедей успеха / Ицхак Пинтосевич. – М.: Эксмо, 2014. – 288 с.
14. Робинсон К. Образование против таланта. / Кен Робинсон; пер. с англ. Наталии Макаровой. – М.: Манн, Иванов и Фербер, Эксмо, 2013. – 336 с.
15. Сенге П. Пятая дисциплина: искусство и практика самообучающейся организации / Питер Сенге – М.: Олимп - Бизнес, 2003. – 408 с.

16. Стейн С.Дж. Преимущества EQ: эмоциональный интеллект и ваши успехи / Стивен Дж. Стейн, Г.И. Бук. – К.: Баланс Бизнес Бук, 2007. – 384 с.
17. Студентське самоврядування для «чайників» // <http://studprofkom.onu.edu.ua/wp-content/uploads/2012/01/ssfd.pdf>
18. Фарсон Р. Менеджмент абсурда. Парадоксы лидерства / Пер. с англ. А.Левитский. – К.: «София»; М.: ИД «Гелиос», 2002. – 240 с.
19. Фарсон Р., Кейес Р. Парадоксы лидерства. Выигрывает тот, кто делает больше ошибок / Пер. с англ. – М.: ООО ИД «София», 2006. – 160 с.
20. Шарма Р. Лидер без титула. Современная притча о настоящем успехе в жизни и в бизнесе / Робин Шарма. – М.: АСТ, 2014. – 282 с.